

**UCHWAŁA NR IV/26/2015
RADY GMINY PORĄBKA**

z dnia 27 stycznia 2015 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny Gminy Porąbka na lata 2015-2017

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2013 r. poz. 594 ze zm.), art. 176 pkt 1) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz.135 ze zm.) oraz art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.)

**Rada Gminy Porąbka
u c h w a l a, co następuje:**

§ 1.

Przyjąć do realizacji Program Wspierania Rodziny Gminy Porąbka na lata 2015-2017, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Porąbka oraz Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Porąbce.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu poprzez rozplakatowanie w miejscach zwyczajowo przyjętych na terenie gminy Porąbka.

Przewodniczący Rady

Zbigniew Drabek

**PROGRAM
WSPIERANIA
RODZINY
GMINY PORĄBKA
NA LATA 2015-2017**

2015

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	3
I. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU	5
II. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE	5
III. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE.....	6
1. DZIECKO I MŁODZIEŻ W ŚRODOWISKU SZKOLNYM I RODZINNYM	6
2. RODZINA I DZIECKO W ŚRODOWISKU LOKALNYM	11
3. POMOC I WSPARCIE RODZINY I DZIECKA W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ.....	19
4. INSTYTUCJE I ORGANIZACJE DZIAŁAJĄCE NA RZECZ RODZINY I DZIECKA	27
IV. CELE I ZADANIA	31
V. FINANSOWANIE PROGRAMU	38
VI. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU	38
SPIS TABEL I WYKRESÓW.....	40

WPROWADZENIE

Rodzina jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i zaspokajania potrzeb swoich członków. Przede wszystkim warunkuje prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny dziecka, jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces jego socjalizacji, kształtowanie osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Rodzina oddziałuje na dziecko poprzez określony i swoisty układ stosunków społecznych, na których podłożu dziecko przyswaja sobie określone wartości i wzory osobowe.

Prawidłowo funkcjonująca rodzina zaspokaja wszystkie potrzeby dziecka w sferze psychicznej i materialno-bytowej, jest źródłem poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa. Są jednak rodziny, które niewłaściwie pełnią przypisane im role. W rodzinach tych niejednokrotnie zachodzą zjawiska patologiczne (np. alkoholizm, przemoc, rozwody lub śmierć rodziców, sieroctwo społeczne, narkomania, przestępczość, próby samobójcze, ubóstwo i bezrobocie, brak właściwej opieki rodzicielskiej i nieporadność życiowa oraz nieprzystosowanie społeczne), które czynią je dysfunkcjonalnymi, czyli takimi, które nie potrafią sprostać swoim obowiązkom, m.in. względem dzieci, oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych.

Dezorganizacja rodziny powoduje, że staje się ona niewydolna wychowawczo, a tym samym wymaga stałego monitorowania i świadczenia komplementarnego wsparcia ze strony przedstawicieli różnych grup zawodowych (np. pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów szkolnych, opiekunów placówek wsparcia dziennego, pracowników ochrony zdrowia, policji, kuratorów sądowych czy przedstawicieli innych instytucji i organizacji, które działają na rzecz rodziny i dziecka) oraz podejmowania działań w oparciu o sprecyzowany plan działania. Taką możliwość daje stworzenie lokalnego systemu wspierania rodziny, który – przy założeniu, że naturalnym i koniecznym środowiskiem wychowania dziecka jest rodzina – powinien być nastawiony na pomoc w rozwiązywaniu życiowych jej problemów oraz przywróceniu prawidłowego funkcjonowania, a gdy już nastąpi rozkład więzi rodzinnych i zaistnieją okoliczności zmuszające do rozłączenia rodziny i umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, na motywowanie rodziców do zmiany oraz stworzenie warunków do powrotu dziecka do rodziny.

Istotne znaczenie dla stworzenia systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych ma przygotowanie programowych podstaw jego funkcjonowania. Na szczeblu gminnym taką rolę pełnią programy wspierania rodziny, w ramach których planowane są zadania służące wzmocnieniu bądź przywróceniu zdolności rodzin do wypełniania przypisanym im funkcji głównie poprzez wczesną profilaktykę i interwencję.

Niniejszy program został przygotowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Porąbce. Składa się z kilku części. W pierwszej zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia programu.

Druga i trzecia część programu obejmują informacje ogólne na temat gminy oraz diagnozę sytuacji rodziny i dziecka w gminie, która została przygotowana w oparciu o dane pozyskane od podmiotów działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, analizę ankiet skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego, a także identyfikację instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz rodziny i dziecka w gminie.

Czwarta część programu, obejmująca przygotowany w formie zestawień tabelarycznych harmonogram, wyznacza cele i niezbędne do podjęcia zadania, wskazując m.in. realizatorów poszczególnych zapisów oraz czas ich wdrożenia.

Piąta i szósta część programu zawierają informacje na temat sposobu finansowania dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego w części czwartej dokumentu zestawu wskaźników monitoringowych.

I. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU

Obowiązek opracowania Programu Wsparcia Rodziny Gminy Porąbka na lata 2015-2017 wynika z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz.135 ze zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny”.

Program pozostaje w zgodności ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Porąbka na lata 2011-2020 i umożliwia aplikowanie o dodatkowe środki finansowe w oparciu o konkursy ogłaszane przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej w ramach programów resortowych, w tym resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

II. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE

Gmina Porąbka jest gminą wiejską, położoną w południowej części województwa śląskiego, w zachodniej części powiatu bielskiego. Zajmuje powierzchnię 64,43 km² i obejmuje cztery sołectwa: Bujaków, Czaniec, Kobiernice i Porąbka.

Pod względem fizycznogeograficznym gmina leży na północnych krańcach Beskidu Małego, między stokami Palenicy, Żaru, Bukowskiego Gronia i Zasolnicy (tereny gminy wchodzi w skład Parku Krajobrazowego Beskidu Małego). Przez jej obszar przepływa rzeka Soła, która wraz z licznymi dopływami, po spiętrzeniu na zaporze w Czańcu, tworzy Jezioro Czanieckie – sztuczny zbiornik zaopatrujący w wodę pitną mieszkańców Śląska.

Na koniec 2013 roku gmina liczyła 15.391 mieszkańców, w tym 7.886 kobiet. W ostatnich latach widoczny jest wzrost liczby ludności gminy oraz postępujący proces jej starzenia. Wpływ na to ma stały spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz systematyczny i znaczny wzrost liczby seniorów.

Gmina jest typową gminą o charakterze rolniczym. Na jej terenie funkcjonuje blisko 1.300 podmiotów gospodarczych (zdecydowana większość z nich ma charakter prywatny). Na koniec 2013 roku działalność gospodarcza w gminie była przede wszystkim prowadzona w takich sekcjach, jak: handel hurtowy i detaliczny oraz usługi w zakresie napraw, budownictwo oraz przetwórstwo przemysłowe.

Poziom bezrobocie w Gminie Porąbka na koniec 2013 roku wyniósł 7,1%, jest to udział osób pozostających bez pracy w ogóle ludności gminy w wieku produkcyjnym.

W ostatnich latach zwiększa się liczba prywatnych mieszkań w gminie. Zdecydowana większość z nich wyposażona jest w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, ustępu spłukiwanego, łazienki i centralnego ogrzewania oraz gazu sieciowego.

Gmina posiada bazę oświatową, na którą składają się 1 publiczne i 6 niepublicznych przedszkoli, 4 szkoły podstawowe i 4 gimnazja (2 szkoły podstawowe i 2 gimnazja działają w ramach zespołów szkół). Działalność kulturalna na jej terenie ogniskuje się z kolei wokół 4 domów kultury, w których znajdują się świetlice integracyjno-środowiskowe i biblioteki. Uprawianiu sportu i rozwojowi kultury fizycznej w gminie sprzyja natomiast dobra infrastruktura sportowa, na którą składają się m.in. boiska i stadiony sportowe oraz sale gimnastyczne przy placówkach oświatowych, w tym hala sportowa z zapleczem kuchennym. Istotną rolę w tym obszarze odgrywają także działające na terenie gminy kluby sportowe.

W gminie funkcjonuje 1 niepubliczny zakład opieki zdrowotnej, w skład którego wchodzi 4 ośrodki zdrowia, prowadzonych jest kilka prywatnych praktyk lekarskich oraz działa 5 aptek.

Główną instytucją realizującą zadania pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Porąbce, a nad bezpieczeństwem publicznym mieszkańców czuwa Komisariat Policji w Kobiernicach. Sektor pozarządowy funkcjonujący w gminie obejmuje kilkanaście organizacji.

III. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE

1. DZIECKO I MŁODZIEŻ W ŚRODOWISKU SZKOLNYM I RODZINNYM

Diagnoza sytuacji dziecka i młodzieży w środowisku szkolnym i rodzinnym została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących w gminie placówkach oświatowych. Badania te umożliwiły identyfikację występujących problemów i przyczyn negatywnych zachowań, pozyskanie informacji na temat posiadanych przez placówki zasobów, oferty zajęć dodatkowych, podejmowanych działań profilaktycznych

i wychowawczych, form współpracy z rodzicami oraz z innymi instytucjami i organizacjami, a także określenie potrzeb dzieci i młodzieży oraz możliwości ich zaspokojenia.

Do analizy przedłożono w sumie 6 ankiet wypełnionych przez dyrektorów lub pedagogów z następujących placówek: Szkoła Podstawowa im. H. Sienkiewicza w Czańcu (liczba uczniów: 437), Szkoła Podstawowa im. M. Kopernika w Porąbce (liczba uczniów: 215), Zespół Szkół w Bujakowie (liczba uczniów: 196), Zespół Szkół w Kobiernicach (liczba uczniów: 237), Publiczne Gimnazjum im. K. Wojtyły w Czańcu (liczba uczniów: 160) oraz Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Porąbce (liczba uczniów: 92).

Posiadane zasoby oraz oferta zajęć dodatkowych

Wszystkie badane placówki dają możliwość skorzystania ze wsparcia pedagoga, posiadają sprzęt audiowizualny, bibliotekę, świetlicę, stołówkę, w której prowadzą dożywianie uczniów, salę gimnastyczną, i pracownię komputerową z dostępem do Internetu. Pomoc pielęgniarki zapewnia pięć szkół, logopedy – cztery szkoły, a dostęp do psychologa oferują Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Porąbce. Zespoły szkół i gimnazja umożliwiają również skorzystanie z usług doradcy zawodowego. Pięć placówek posiada boisko szkolne, w żadnej natomiast nie funkcjonują klasy integracyjne. Dane szczegółowe na temat zasobów poszczególnych placówek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Zasoby ankietowanych placówek oświatowych

zasoby placówek	SP Czaniec	SP Porąbka	ZS Bujakowo	ZS Kobiernice	Gimnazjum Czaniec	Gimnazjum Porąbka	ogółem
dostęp do pedagoga							6
dostęp do pielęgniarki							5
dostęp do logopedy							4
dostęp do psychologa							2
dostęp do doradcy zawodowego							4
prowadzenie dożywiania							6
sprzęt audiowizualny							6

biblioteka szkolna							6
światlica szkolna							6
stołówka							6
sala gimnastyczna							6
boisko szkolne							5
pracownia komputerowa z Internetem							6
klasy integracyjne							0

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w placówkach oświatowych w gminie.

Badane placówki proponują uczniom zajęcia dodatkowe, w tym kierowane do osób mających specjalne potrzeby edukacyjne. Najczęściej są to: różnorodne przedmiotowe koła zainteresowań, zajęcia rozwijające uzdolnienia, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, rewalidacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, profilaktyczne, językowe i sportowe.

Problemy dzieci, młodzieży i ich rodzin oraz przyczyny negatywnych zachowań

W opinii przedstawicieli ankietowanych placówek do problemów, które najczęściej dotyczą dzieci, młodzieży i ich rodziny należy zaliczyć: powodowaną bezrobociem lub niskim wynagrodzeniem za pracę trudną sytuację materialną, przejawiającą się w nieodpowiednich umiejętnościach wychowawczych oraz w braku czasu dla dzieci niewydolność opiekuńczo-wychowawczą oraz alkoholizm. Ankietowani podkreślali także problemy w relacjach w grupie rówieśniczej.

Wśród najczęstszych przyczyn negatywnych zachowań wśród dzieci i młodzieży badani najczęściej wskazywali brak odpowiednich wzorców w rodzinie i autorytetów, niski stopień zainteresowania ze strony rodziców oraz niezadowalający poziom posiadanych przez nich umiejętności wychowawczych, negatywny wpływ grupy rówieśniczej, mediów, świata gier komputerowych i Internetu, brak poczucia bezpieczeństwa, chęć zwrócenia na siebie uwagi, niedojrzałość emocjonalną i związany z nią brak umiejętności radzenia sobie z trudnymi sytuacjami oraz problemy rodzinne, w tym alkoholizm i brak jednego z rodziców na skutek rozvodu bądź wyjazdu za granicę w poszukiwaniu pracy.

Podejmowane działania profilaktyczne i wychowawcze

W ankietowanych placówkach podejmowane są różnorodne działania profilaktyczne i wychowawcze. Przybierają one formę realizowanych programów i projektów profilaktycznych i wychowawczych (np. „Zachowaj trzeźwy umysł”, „Kino Szkoła”, „Przemoc boli”, „Śniadanie daje moc”, „Klasa na medal”), organizowanych tygodni profilaktyki i bezpieczeństwa, zajęć na godzinach wychowawczych, spotkań z pedagogiem, psychologiem, pielęgniarką, terapeutą, ratownikiem medycznym, logopedą i przedstawicielami policji oraz rajdów, spektakli i seansów profilaktycznych.

Współpraca z rodzicami oraz z innymi instytucjami i organizacjami

Badane placówki podejmują współpracę z rodzicami uczniów. Najczęściej w jej ramach odbywają się zebrania, konsultacje indywidualne, spotkania ze specjalistami prowadzona jest pedagogizacja rodziców (np. „Wspieranie dziecka w nauce”, „Jak motywować swoje dziecko do nauki?”). Rodzice uczestniczą także w lekcjach otwartych, uroczystościach i imprezach okolicznościowych oraz wycieczkach szkolnych.

Ankietowane placówki współpracują również z innymi instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i ich rodziny. Zazwyczaj są to: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Porąbce, domy kultury, świetlice środowiskowo-integracyjne, Komisariat Policji w Kobiernicach, Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych, Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Poradnia Zdrowia Psychicznego w Bielsku-Białej, Sąd Rejonowy (Wydział Rodzinny i Nieletnich) i kuratorzy sądowi w Żywcu, a także organizacje pozarządowe, w tym jednostki ochotniczej straży pożarnej oraz Dziecięcy Zespół Regionalny „Porąbczanie”.

Spośród ww. podmiotów, ważną rolę pełni znajdująca się w Bielsku-Białej Filia Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Czechowicach-Dziedzicach. Placówka udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży, w tym pomocy logopedycznej, pomocy w wyborze kierunku kształcenia zawodowego, a także świadczy rodzicom i nauczycielom pomoc psychologiczno-pedagogiczną związaną z wychowywaniem.

Poradnia zajmuje się przede wszystkim: wspomaganie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży, podnoszeniem efektywności ich uczenia się, terapią zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych, pomocą w nabywaniu i rozwijaniu przez dzieci

i młodzież umiejętności negocjacyjnego rozwiązywania konfliktów i problemów oraz innych umiejętności z zakresu komunikacji społecznej, pomocą uczniom w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia, zawodu i planowania kariery zawodowej, pomocą nauczycielom i rodzicom w diagnozowaniu i rozwijaniu potencjalnych możliwości i mocnych stron uczniów, prowadzeniem edukacji prozdrowotnej wśród uczniów, rodziców i nauczycieli, wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny, wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji szkoły, profilaktyką uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży, udzielaniem pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży z grup ryzyka oraz opiniowaniem i orzecznictwem.

W roku szkolnym 2013/2014 diagnozą objęto 108 osób z gminy Porąbka, w tym 37 dzieci w wieku przedszkolnym, 51 uczniów szkół podstawowych, 16 uczniów gimnazjów, 3 uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz 1 osobę dorosłą realizującą zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze.

Po przeprowadzonej diagnozie udzielano informacji o jej wynikach oraz sposobach pracy z dzieckiem i udzielenia odpowiedniego wsparcia. W związku z tym wydano 23 opinie dla dzieci w wieku przedszkolnym, 31 opinii dla uczniów szkoły podstawowej i 13 opinii dla uczniów gimnazjum, a także orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka oraz o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych (7 orzeczeń/opinii dla dzieci w wieku przedszkolnym, 8 orzeczeń dla uczniów szkoły podstawowej, 1 orzeczenie dla ucznia gimnazjum). Prowadzono również terapię indywidualną oraz rodzinną, którą objęto 6 rodzin, a na bieżąco odbywały się konsultacje z pedagogami i psychologami szkolnymi (także w trakcie cyklicznych spotkań) oraz, w miarę potrzeby, rozmowy i konsultacje z wychowawcami i nauczycielami.

Potrzeby dzieci i młodzieży oraz możliwości ich zaspokojenia

Za najważniejszą potrzebę dzieci i młodzieży w gminie przedstawiciele ankietowanych placówek uznali zwiększenie dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, w tym do placówek kulturalnych i obiektów sportowo-rekreacyjnych (kino, teatr, boiska sportowe, ścieżki rowerowe, siłownie na świeżym powietrzu) oraz umożliwiających rozwijanie uzdolnień i zainteresowań różnego rodzaju zajęć w świetlicach środowiskowo-integracyjnych.

Zwrócili także uwagę na konieczność organizowania zajęć socjoterapeutycznych dla uczniów z zaburzeniami zachowania, wyrównywania szans edukacyjnych oraz zabezpieczenia potrzeb bytowych uczniów pochodzących z rodzin ubogich.

W celu zaspokojenia ww. potrzeb, badane placówki, korzystając z posiadanych zasobów, mogą przede wszystkim prowadzić służące poszerzaniu wiedzy, rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień oraz spędzaniu czasu wolnego zajęcia pozalekcyjne (np. koła zainteresowań, wycieczki, rajdy), organizować spotkania ze specjalistami, m.in. zapewniając dostęp do wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, oraz podejmować współpracę z podmiotami wspierającymi dzieci, młodzież i ich rodziny.

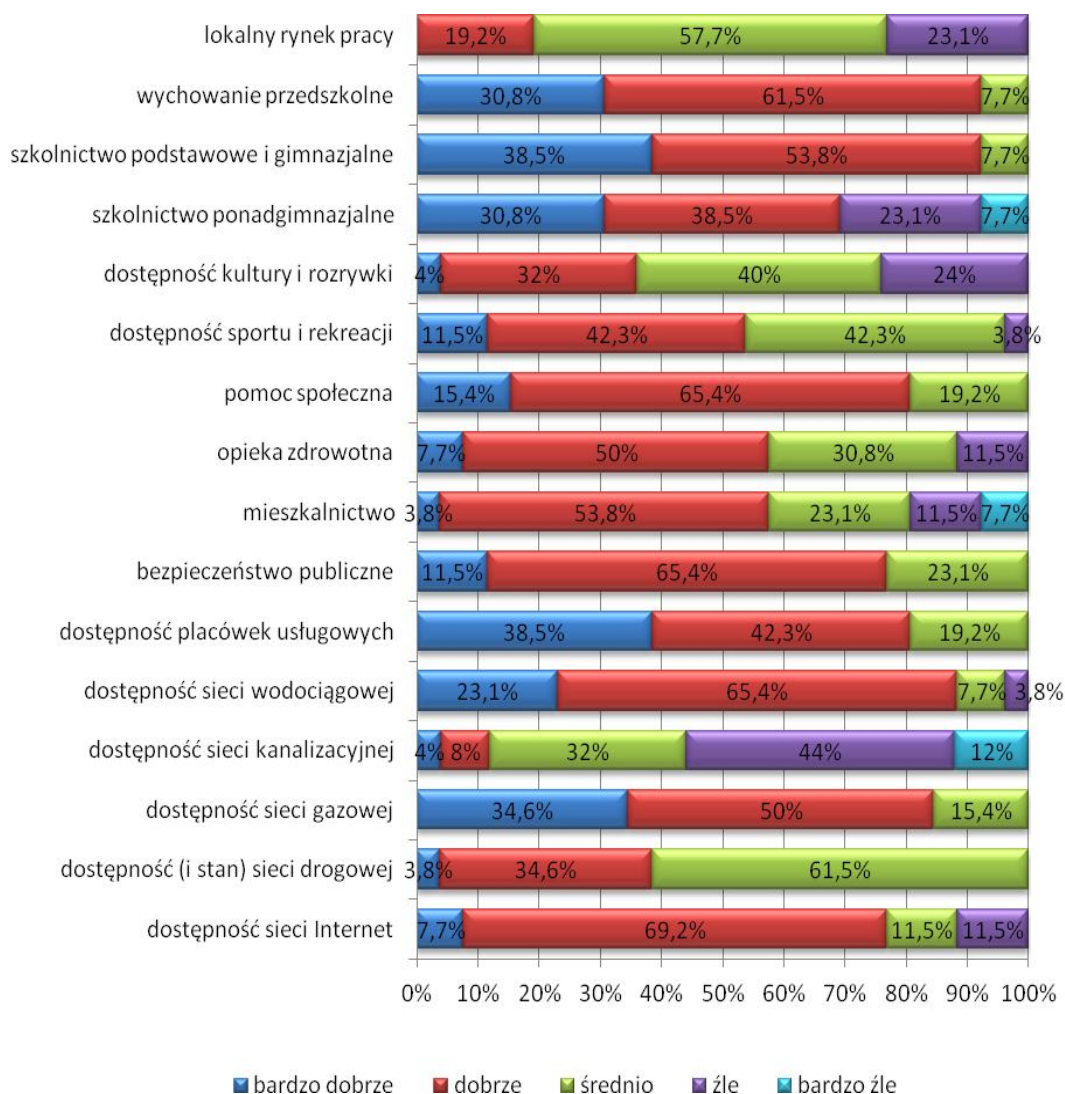
2. RODZINA I DZIECKO W ŚRODOWISKU LOKALNYM

W ramach diagnozy sytuacji rodziny i dziecka w gminie przeprowadzono również badania ankietowe wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Wójta Gminy, radnych, sołtysów, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, m.in. placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, a także przedstawicieli jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła.

Badania te posłużyły m.in. ocenie warunków życia w gminie, identyfikacji występujących na jej terenie problemów społecznych, wskazaniu grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz poznaniu istotnych z punktu widzenia niniejszego Programu opinii na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego, negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży, ich przyczyn, a także propozycji działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia natężenia tych problemów oraz zminimalizowania ich skutków.

Do analizy przedłożono w sumie 26 wypełnionych anonimowo ankiet. Odpowiedzi na pytanie o warunki życia w gminie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Warunki życia w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

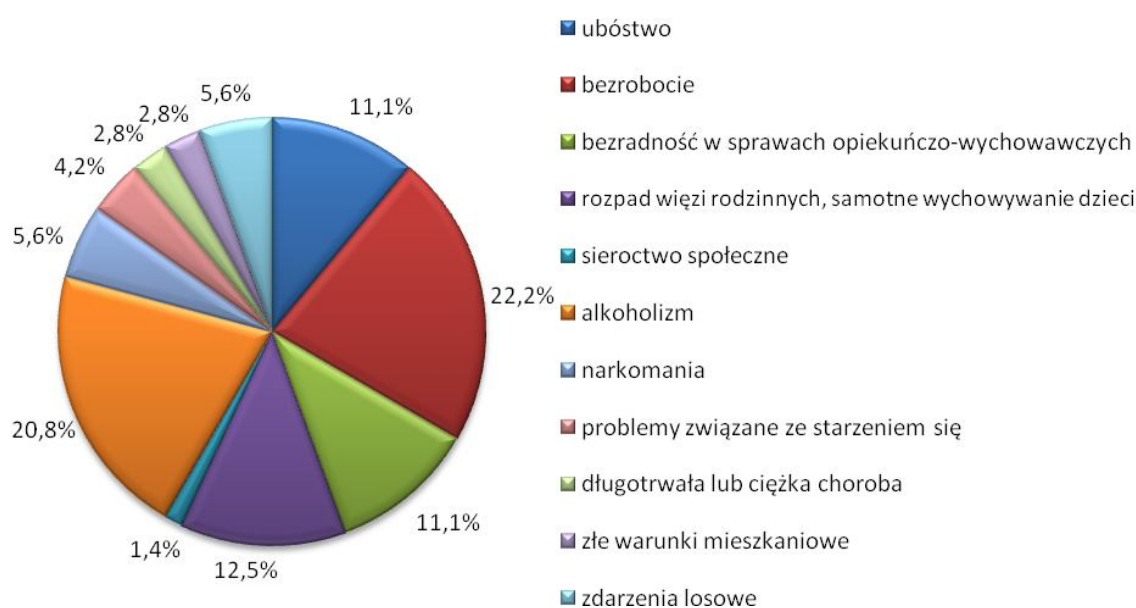
Analizując warunki życia w gminie, przedstawiciele środowiska lokalnego najlepiej ocenili dostępność szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego oraz wychowania przedszkolnego (łącznie po 92,3% ocen dobrych i bardzo dobrych), sieci wodociągowej (w sumie 88,5% ocen dobrych i bardzo dobrych) i gazowej (łącznie 84,6% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Z wysoką oceną spotkała się także dostępność placówek usługowych, w tym handlowych (w sumie 80,8% ocen dobrych i bardzo dobrych) i pomocy społecznej (łącznie 80,6% ocen dobrych i bardzo dobrych), sieci Internet oraz stan bezpieczeństwa publicznego (w sumie po 76,9% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Najgorzej ankietowani ocenili natomiast dostęp do sieci kanalizacyjnej (łącznie 56% ocen złych i bardzo złych). Niezadowolenie budziła również dostępność szkolnictwa ponadgimnazjalnego (w sumie 30,8% ocen złych i bardzo złych), kultury i rozrywki (24% ocen złych), sytuacja na lokalnym rynku pracy (23,1% ocen złych) oraz mieszkaniowym (w sumie 19,2% ocen złych i bardzo złych).

Kolejny wykres przedstawia odpowiedzi badanych na pytanie o problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy.

Wykres 2. Problemy najczęściej dotykające rodziny zamieszkujące w gminie

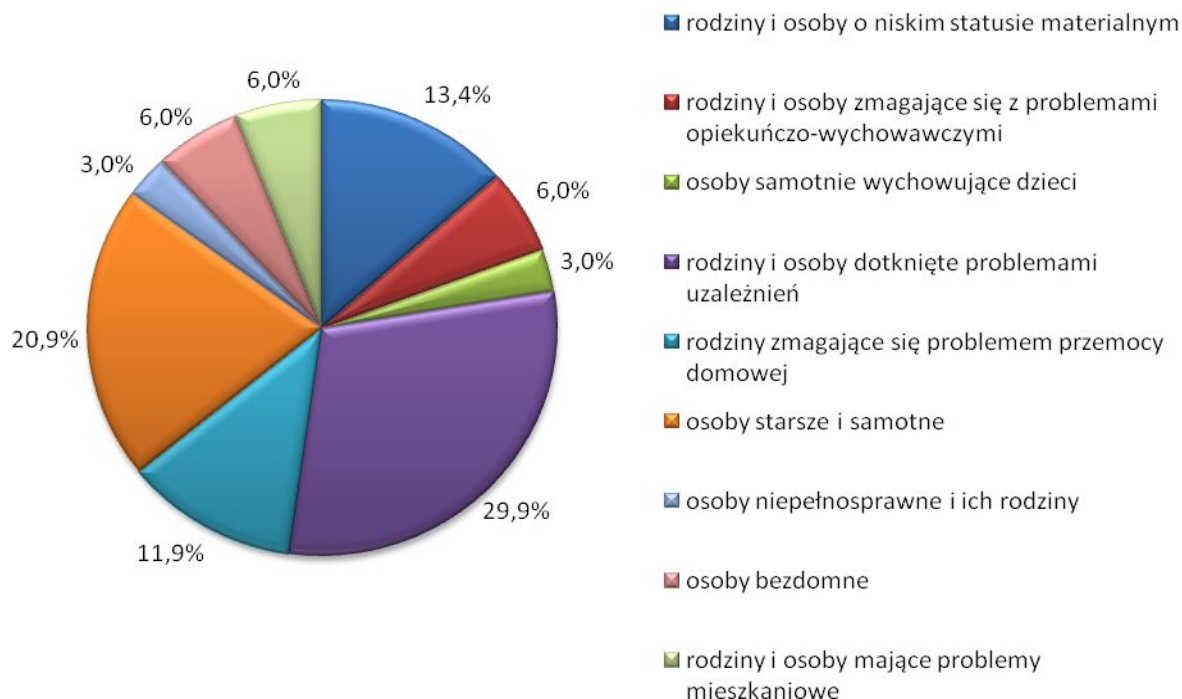

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotyczą rodziny zamieszkujące w gminie, respondenci zaliczyli bezrobocie (22,2%) i alkoholizm (20,8%), a następnie rozpad więzi rodzinnych, samotne wychowywanie dzieci (12,5%), ubóstwo oraz bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zaniedbanie dzieci (po 11,1%),

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie

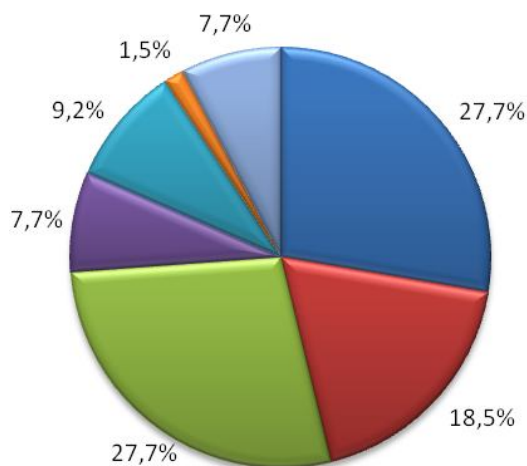

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych (odpowiednio 29,9 i 20,9%) stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są rodziny i osoby zmagające się z problemami uzależnień oraz osoby starsze i samotne. Liczne grono wśród ankietowanych stanowili ci, którzy wskazali na rodziny o niskim statusie materialnym (13,4%) oraz rodziny zmagające się z problemem przemocy domowej (11,9%).

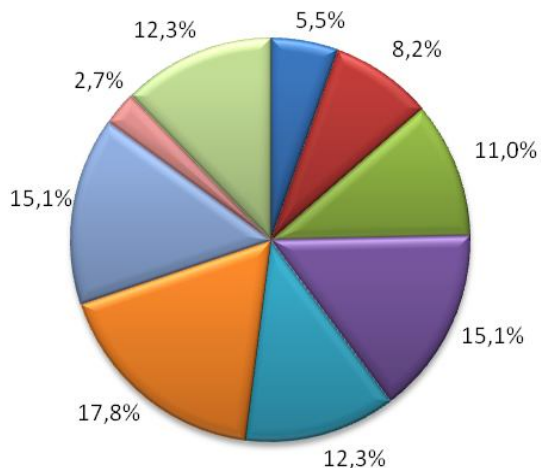
Na poniższych wykresach przedstawiono odpowiedzi respondentów na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz wskazane przez nich działania, które przyniosłyby największą skuteczność w zapobieganiu i rozwiązywaniu tego problemu.

Wykres 4. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie

- niski poziom umiejętności wychowawczych
- ubóstwo
- uzależnienia
- przemoc w rodzinie
- niepełnosprawność, długotrwała choroba
- wielodzietność
- samotne rodzicielstwo

Wykres 5. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?

- praca socjalna
- pomoc asystenta rodziny
- edukacja rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich
- zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, terapii rodzinnej
- wyższe świadczenia pieniężne dla rodzin wielodzietnych i niepełnych
- pomoc w znalezieniu zatrudnienia
- profilaktyka i terapia w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie
- poszerzenie oferty wsparcia instytucji i organizacji wspierających rodziny
- zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

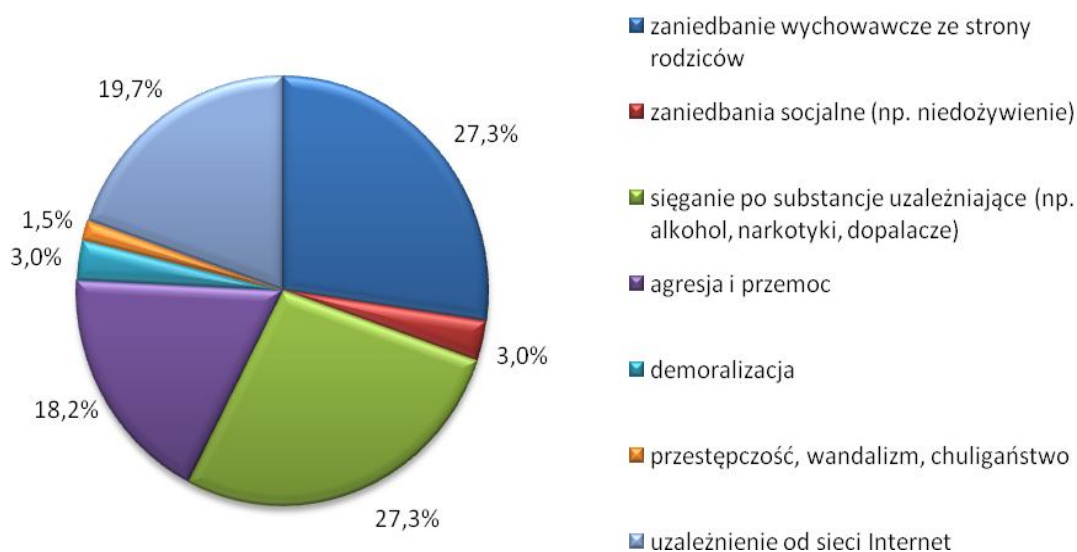
W opinii badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie są niski poziom umiejętności wychowawczych oraz uzależnienia (po 27,7%). Zdaniem 18,5% respondentów duży wpływ na występowanie tego problemu ma również ubóstwo.

Wśród działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani najczęściej wskazywali udzielenie wsparcia w poszukiwaniu zatrudnienia (17,8%), a następnie zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-

pedagogicznego, terapii rodzinnej oraz prowadzenie profilaktyki i terapii w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie (po 15,1%).

Następne wykresy prezentują opinie respondentów na temat negatywnych zjawisk społecznych, na które narażone są dzieci i młodzież w gminie, problemów występujących w rodzinie i w środowisku lokalnym, które są ich najczęstszymi przyczynami, oraz działań, które mogłyby być odpowiedzią na problemy, z którymi zmagają się dzieci i młodzież.

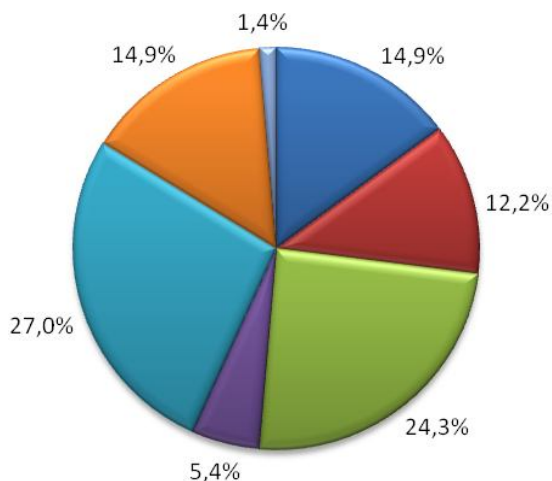
Wykres 6. Negatywne zjawiska społeczne, na które narażone są dzieci i młodzież w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

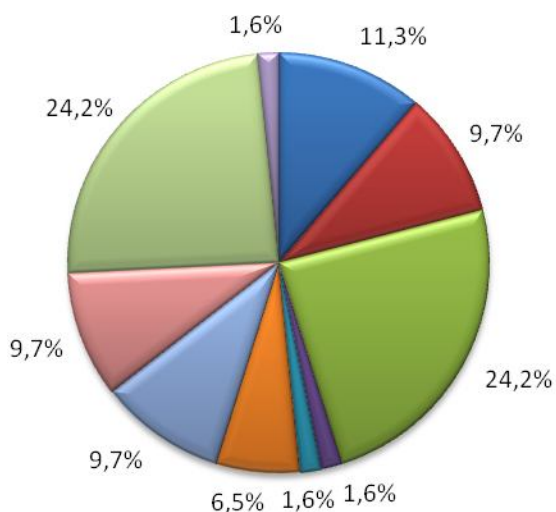
Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców oraz sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki, dopalacze (po 27,3%). Niepokojącymi problemami są również uzależnienie od sieci Internet (19,7%) oraz agresja i przemoc (18,2%).

Wykres 7. Problemy występujące w rodzinie, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy

- niski poziom umiejętności wychowawczych
- niski status materialny rodzin
- alkoholizm rodziców
- przemoc w rodzinie
- brak pozytywnych wzorców i autorytetów
- rozpad rodziny
- niepełnosprawność i choroby w rodzinie

Wykres 8. Problemy występujące w środowisku lokalnym, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy

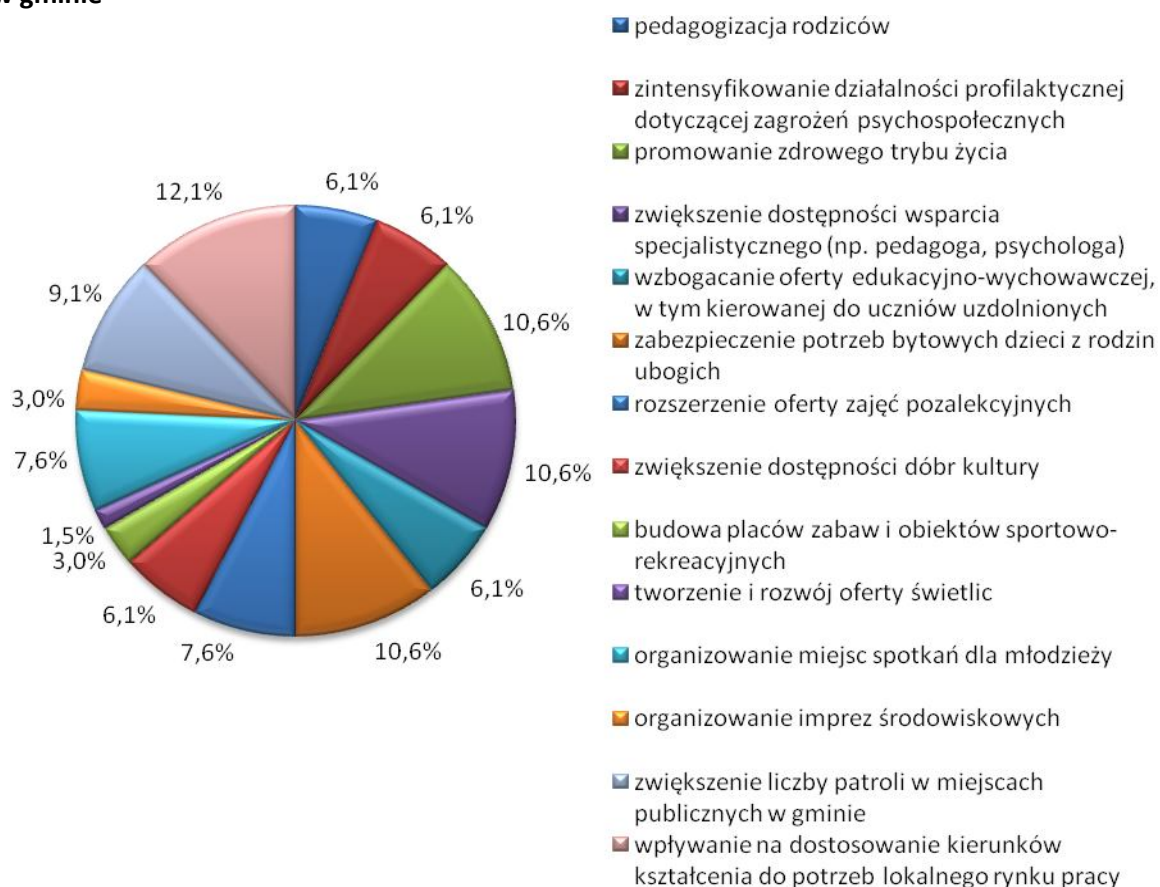
- ograniczony dostęp do placówek kulturalnych i obiektów sportowo-rekreacyjnych
- brak animatorów kultury i instruktorów sportu
- brak miejsc spotkań, np. klubów młodzieżowych
- nieodpowiedni dostęp do placówek wsparcia dziennego, np. świetlic
- niewystarczające wsparcie w postaci dożywiania w placówkach oświatowych
- ograniczona działalność profilaktyczna
- ograniczony dostęp do wsparcia specjalistycznego (np. pedagoga, psychologa)
- brak odpowiedniego nadzoru ze strony służb społecznych i policji
- brak perspektyw po zakończeniu edukacji
- inne

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Identyfikując problemy występujące w rodzinie, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy, ankietowani wskazali na brak pozytywnych wzorców i autorytetów (27%) oraz alkoholizm rodziców (24,3%), następnie niski poziom umiejętności wychowawczych i rozpad rodziny (po 14,9%) oraz niski status materialny rodzin (12,2%).

Szukając z kolei przyczyn negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży w problemach występujących w środowisku lokalnym, badani szczególną uwagę zwrócili na brak miejsc spotkań, np. klubów młodzieżowych, oraz brak perspektyw po zakończeniu edukacji (po 24,2%), a ponadto na ograniczony dostęp do placówek kulturalnych i obiektów sportowo-rekreacyjnych (11,3%).

Wykres 9. Działania mogące być odpowiedzią na problemy, z którymi zmagają się dzieci i młodzież w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

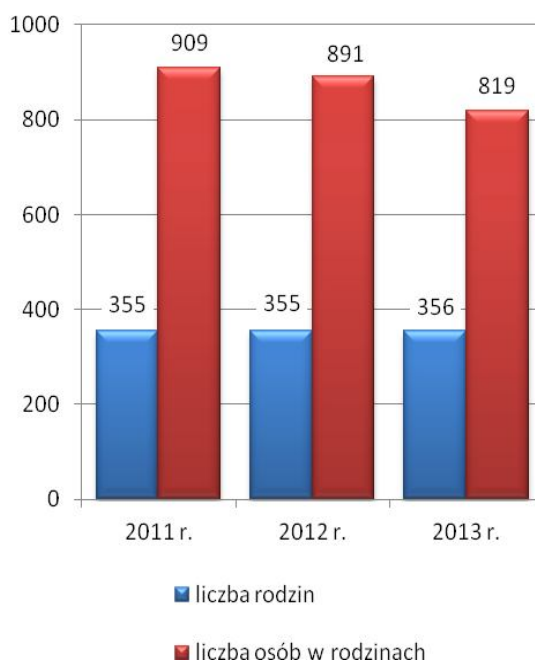
Wskazując działania, jakie mogłyby być odpowiedzią na problemy, z którymi zmagają się dzieci i młodzież w gminie ankietowani podkreślili przede wszystkim potrzebę wpływania na dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy (12,1%), promowania zdrowego trybu życia, zwiększenia dostępności wsparcia specjalistycznego (np. pedagoga, psychologa) oraz zabezpieczenia potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich (dożywianie, wyposażenie w podręczniki i pomoce szkolne, organizacja wypoczynku; po 10,6%).

3. POMOC I WSPARCIE RODZINY I DZIECKA W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ

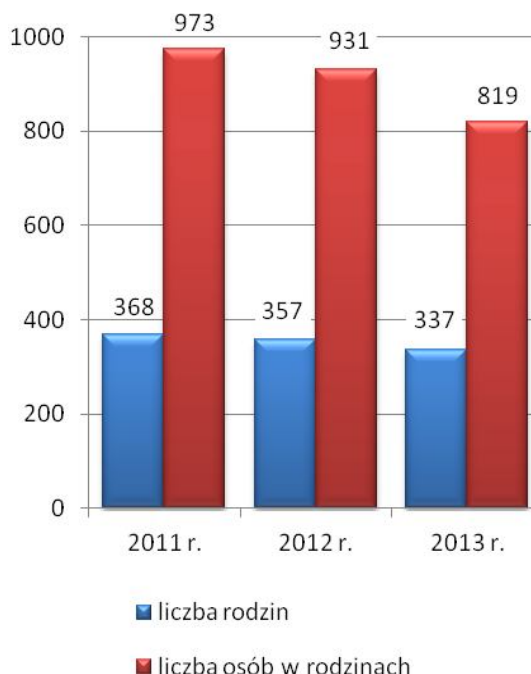
Główną instytucją, która świadczy w gminie pomoc i wsparcie rodzinom i dzieciom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Porąbce. Prowadząc działalność w tym zakresie opiera się on na swoim statucie oraz realizuje zadania wynikające m.in. z takich aktów prawnych, jak: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W latach 2011-2013 liczba osób w rodzinach, którym udzielono pomocy i wsparcia w gminie zmniejszała się z roku na rok (z 909 w 2011 r. do 819 w 2013 r.), podobnie jak liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie (z 902 w 2011 r. do 815 w 2013 r.), oraz liczba osób w rodzinach, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy (z 973 w 2011 r. do 819 w 2013 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 10. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2011-2013 udzielono pomocy i wsparcia

Wykres 11. Rodziny i osoby w rodzinach w gminie, z którymi w latach 2011-2013 przeprowadzono wywiad środowiskowy

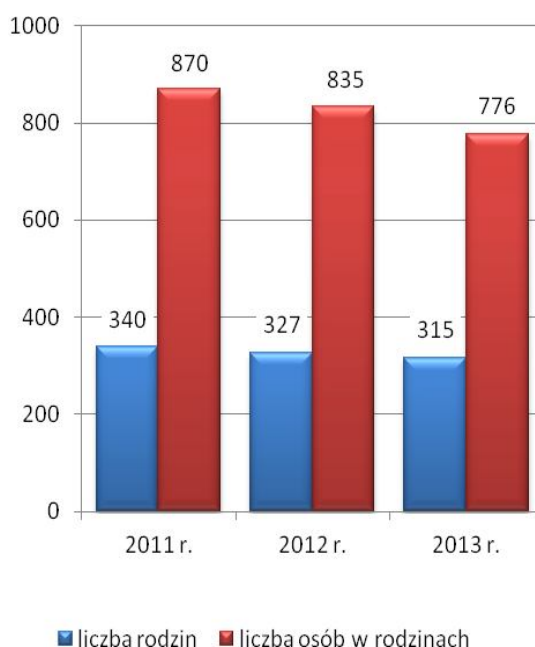

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Porąbce.

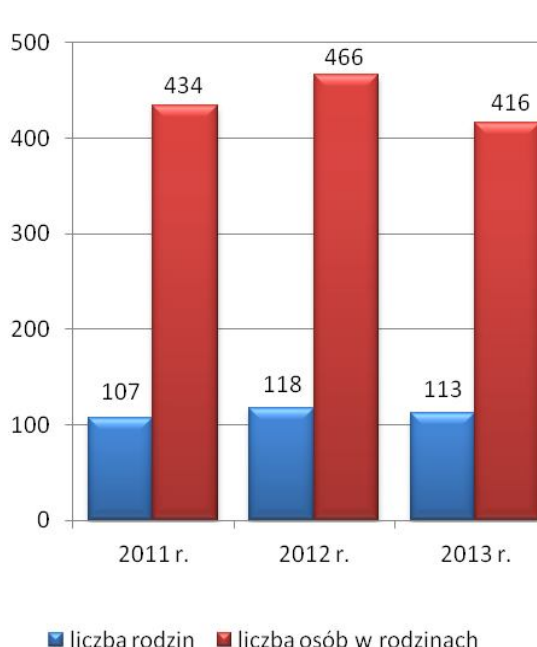
W analizowanym okresie udział osób w rodzinach, którym udzielono pomocy i wsparcia w gminie, w ogóle mieszkańców gminy był niski i zmniejszał się z roku na rok, wynosząc: w 2011 roku 5,9%, w 2012 roku 5,8%, a w 2013 roku 5,3%.

W latach 2011-2013 spadała liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie pieniężne (z 870 w 2011 r. do 776 w 2013 r.), natomiast liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie niepieniężne, ulegała wahaniom (434 w 2011 r., 466 w 2012 r., 416 w 2013 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 12. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2011-2013 przyznano świadczenie pieniężne

Wykres 13. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2011-2013 przyznano świadczenie niepieniężne

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Porąbce.

Biorąc pod uwagę strukturę rodzin korzystających ze wsparcia GOPS-u, najliczniejsze grupy w latach 2011-2013 stanowiły osoby samotne oraz rodziny dwu- i trzyosobowe. Wśród rodzin z dziećmi i rodzin niepełnych dominowały rodziny z jednym lub dwojgiem dzieci, a wśród rodzin emerytów i rencistów rodziny jedno- i dwuosobowe. Dane szczegółowe na ten temat przedstawia poniższa tabela.

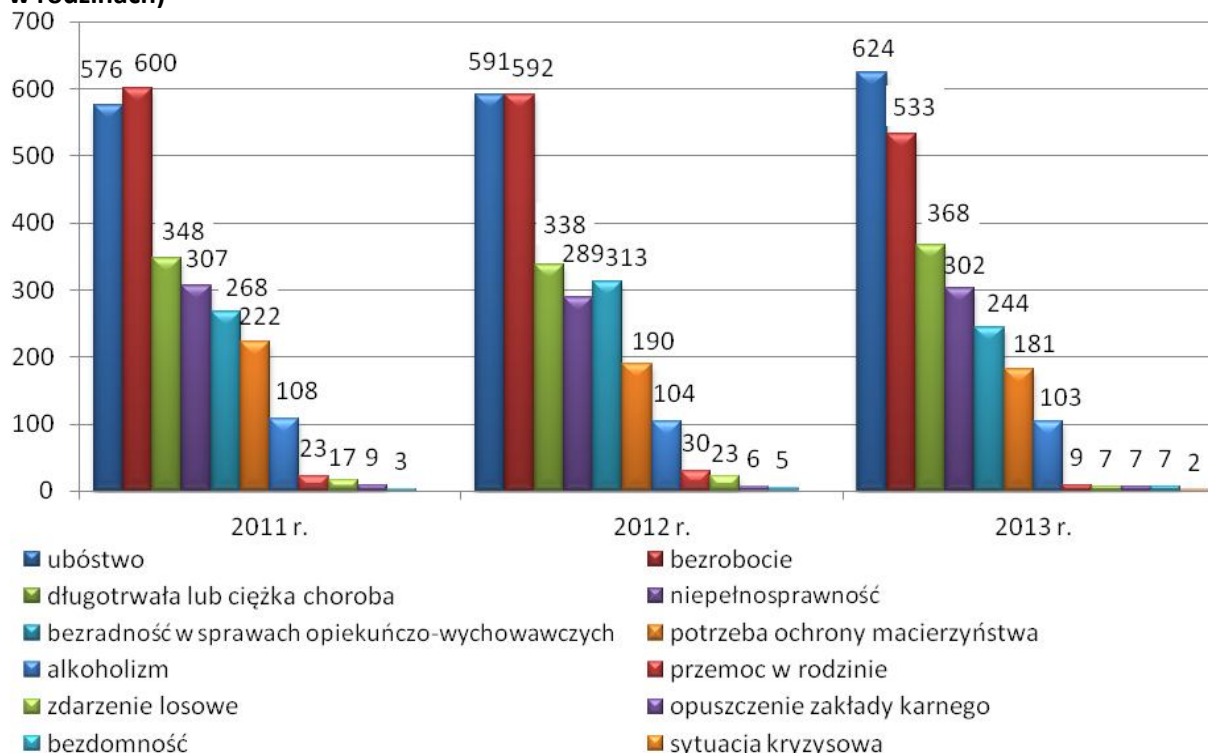
Tabela 2. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2011-2013

typy rodzin		liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
		2011 r.	2012 r.	2013 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.
rodziny ogółem		367	357	345	972	931	857
o liczbie osób:	1	147	142	152	147	142	152
	2	56	60	54	112	120	108
	3	53	53	46	159	159	138
	4	52	46	41	208	184	164
	5	33	33	35	165	165	175
	6 i więcej	26	23	17	181	161	120
w tym: rodziny z dziećmi ogółem		153	149	132	652	626	552
o liczbie dzieci:	1	54	59	54	169	191	177
	2	57	51	40	234	206	154
	3	25	21	24	130	108	124
	4	9	10	9	58	61	58
	5	7	6	3	50	43	21
	6	0	2	2	0	17	18
	7 i więcej	1	0	0	11	0	0
rodziny niepełne ogółem		42	41	34	138	126	110
o liczbie dzieci:	1	22	21	18	53	49	43
	2	13	14	9	42	45	27
	3	4	2	3	22	8	14
	4 i więcej	3	4	4	21	24	26
rodziny emerytów i rencistów ogółem		86	82	81	179	164	157
o liczbie osób:	1	38	38	37	38	38	37
	2	23	23	27	46	46	54
	3	12	11	8	36	33	24
	4 i więcej	13	10	9	59	47	42

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Porąbce.

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS-u w latach 2011-2013 najliczniejsze grupy stanowiły rodziny dotknięte ubóstwem oraz brakiem zatrudnienia. Dość liczne grono stanowiły również osoby zmagające się z długotrwałą lub ciężką chorobą, niepełnosprawnością, bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz osoby z potrzebą ochrony macierzyństwa. Potwierdzają to przedstawione na poniższym wykresie dane dotyczące powodów udzielania pomocy społecznej w gminie.

Wykres 14. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2011-2013 (liczba osób w rodzinach)

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Porąbce.

W latach 2011-2013 głównymi powodami udzielania pomocy społecznej w gminie były bezrobocie i ubóstwo. O ile liczba osób w rodzinach objętych wsparciem GOPS-u z powodu bezrobocia spadała z roku na rok (z 600 w 2011 r. do 533 w 2013 r.), to liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w związku z ubóstwem systematycznie rosła (z 576 w 2011 r. do 624 w 2013 r.).

Ważne powody przyznawania wsparcia stanowiły także długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, potrzeba ochrony macierzyństwa, rzadziej alkoholizm.

Uwagę należy zwrócić na zmniejszającą się z roku na rok liczbę osób w rodzinach korzystających ze wsparcia GOPS-u w związku z potrzebą ochrony macierzyństwa, głównie ze względu na wielodzietność, oraz z powodu alkoholizmu.

Udzielane przez GOPS świadczenia pomocy społecznej miały charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2011-2013 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2011-2013

formy świadczeń		liczba osób			liczba świadczeń		
		2011 r.	2012 r.	2013 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.
pieniężne	zasiłek stały	58	58	55	556	598	603
	zasiłek okresowy	87	103	110	349	376	369
	zasiłek celowy	340	312	309	X	X	X
	w tym: zasiłek celowy przyznany w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	229	216	212	1.186	970	940
niepieniężne	posiłek	172	191	166	20.092	21.981	23.045
	w tym: posiłek przyznany w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	172	191	166	20.092	21.981	23.045
	schronienie	2	5	6	517	679	1.048
	ubranie	0	0	0	0	0	0
	sprawienie pogrzebu	1	1	0	1	1	0
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	7	7	10	60	68	89
usługi	usługi opiekuńcze	15	14	20	2.664	2.568	2.738
	specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0	0	0	0
	poradnictwo specjalistyczne	38*	26*	49*	X	X	X
	praca socjalna	340*	314*	306*	X	X	X
	interwencja kryzysowa	1*	2*	1*	X	X	X
	kontrakt socjalny	13	20	21	X	X	X
indywidualne programy pomocy	indywidualny program wychodzenia z bezdomności	0	0	0	X	X	X
	indywidualny program zatrudnienia socjalnego (CIS)	0	0	0	X	X	X
	plan pracy z rodziną	0*	0*	0*	X	X	X

*liczba rodzin

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Porąbce.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2011-2013 był zasiłek celowy. Jest on przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw

w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Liczba osób nim objętych zmniejszała się z roku na rok (z 340 w 2011 r. do 309 w 2013 r.).

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił natomiast posiłek, który był wsparciem udzielanym dzieciom w ramach wieloletniego programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (obowiązywał on do końca 2013 roku; na lata 2014-2020 Rada Ministrów przyjęła wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”). Celem tego Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych. W latach 2011-2013 liczba osób objętych posiłkiem ulegała wahaniom (172 w 2011 r., 191 w 2012 r., 166 w 2013 r.).

Uzupełnieniem programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” było wsparcie żywnościowe udzielane w ramach Europejskiego Programu Pomocy Żywnościowej „PEAD”, który skierowany jest do ludności najuboższej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Porąbce współpracuje w tym zakresie z Bankiem Żywności. W 2011 roku z tej formy wsparcia skorzystało 213 rodzin liczących 500 osób, rok później 124 rodziny liczące 300 osób, a w 2013 roku 135 rodzin liczących 300 osób.

Wśród usług najistotniejszą rolę odgrywała praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Była ona prowadzona m.in. w oparciu o kontrakt socjalny. W latach 2011-2013 liczba rodzin, które objęto pracą socjalną, zmniejszała się nieznacznie z roku na rok (z 340 w 2011 r. do 306 w 2013 r.). Warto dodać, że w siedzibie GOPS-u działa Punkt Pomocy Rodzinie, w ramach którego pomoc świadczą: specjalista pracy socjalnej, radca prawny oraz psycholog.

Od 2012 roku Ośrodek, realizując zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny oraz rozwoju pieczy zastępczej, ponosił również częściową odpłatność za utrzymanie dzieci pochodzących z gminy w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. W 2012 roku (od czerwca) poniesiony z tego tytułu koszt wyniósł 123,90 zł, a rok później 2.508,14 zł.

W analizowanym okresie w gminie świadczona była również pomoc dla uczniów w postaci stypendiów socjalnych i zasiłków szkolnych. Liczba osób nimi objętych ulegała wahaniom (114 w 2011 r., 123 w 2012 r., 149 w 2013 r.), a kwota udzielonych świadczeń wyniosła: 73.331 zł w 2011 roku, 92.457 zł w 2012 roku oraz 120.405 zł w 2013 roku.

W latach 2011-2013 GOPS kontynuował także realizację rozpoczętego w 2008 roku i współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego projektu systemowego pn. „Aktywizacja zawodowa i społeczna szansą na lepsze życie”. Jego cel główny zakłada zwiększenie aktywności zawodowej i społecznej oraz przeciwdziałanie zagrożeniu wykluczeniem społecznym i zawodowym osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń GOPS-u na terenie gminy. Podczas realizacji projektu zorganizowano m.in. takie zajęcia, jak: warsztaty kompetencji społecznych, szkolenia komputerowe, warsztaty doradztwa zawodowego, indywidualne i grupowe poradnictwo psychologiczne, warsztaty zarządzania budżetem domowym, warsztaty „Żyję zdrowo” i „Bezpieczni My”, warsztaty kontroli złości oraz warsztaty integracji rodzinnej połączone z wyjazdami integracyjnymi. Ponadto został zatrudniony asystent rodziny, który określił problemy wewnątrz rodziny i wspólnie z nią starał się je rozwiązywać, a w razie potrzeby zapewniano opiekę nad dziećmi i osobami zależnymi, by uczestnicy projektu mogli bez przeszkód w nim uczestniczyć.

W 2011 roku projektem objęto 13 osób, a w latach 2012-2013 po 20 osób. Całkowity koszt jego realizacji w kolejnych latach wyniósł: w 2011 roku 134.659,32 zł, w 2012 roku 196.166,43 zł, a w 2013 roku 195.522,57 zł.

W ramach realizowanych zadań GOPS przyznawał również świadczenia rodzinne. Choć w latach 2011-2013 ogólna liczba udzielonych świadczeń spadała z roku na rok (z 19.317 do 16.297 w 2013 r.), to uwagę zwracał systematyczny wzrost liczby przyznanych świadczeń opiekuńczych w postaci zasiłku pielęgnacyjnego (z 2.739 w 2011 r. do 2.908 w 2013 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	15.874	14.129	12.726
zasiłek pielęgnacyjny			
liczba świadczeń	2.739	2.851	2.908

świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	544	930	142
dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego			
liczba świadczeń	X	X	355
specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	X	X	32
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	160	161	134
ogółem			
liczba świadczeń	19.317	18.071	16.297

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Porąbce.

Kolejną formę pomocy udzielaną przez Ośrodek stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W latach 2011-2013 liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, pozostawała na podobnym poziomie (49 w 2011 r., 54 w 2012 r., 52 w 2013 r.), natomiast liczba wypłaconych świadczeń zwiększała się z roku na rok (z 758 w 2011 r. do 839 w 2013 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	49	54	52
liczba wypłaconych świadczeń	758	806	839

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Porąbce.

W analizowanym okresie Ośrodek prowadził również postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych mające na celu odzyskanie kwot wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. W 2011 roku objęto nim 104 osoby, rok później 92 osoby, a w 2013 roku 88 osób.

W latach 2011-2013 w gminie przyznawano również dodatki mieszkaniowe. O tę formy pomocy ubiegają się m.in. rodzice samotnie wychowujący dzieci i rodziny w gospodarstwach wieloosobowych, bardzo często korzystający z innym form pomocy społecznej. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	43	54	24
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	5.268	8.387	2.456

Źródło danych: Urząd Gminy w Porąbce.

W latach 2011-2013 liczba dodatków mieszkaniowych przyznanych w gminie ulegała wahaniom (43 w 2011 r., 54 w 2012 r., 24 w 2013 r.), podobnie jak wysokość kwot wydatkowanych na realizację tego zadania (5.268 zł w 2011 r., 8.387 zł w 2012 r., 2.456 zł w 2013 r.).

Pomoc i wsparcie rodzinom i dzieciom mieszkającym w gminie Porąbka udzielają także inne podmioty wchodzące w skład infrastruktury socjalnej działającej na jej terenie i poza nim. Należą do nich m.in.: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku-Białej, Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Bielsku-Białej oraz funkcjonujące w gminie świetlice środowiskowo-integracyjne w Bujakowie, Czańcu, Kobiernicach i Porąbce.

4. INSTYTUCJE I ORGANIZACJE DZIAŁAJĄCE NA RZECZ RODZINY I DZIECKA

W gminie Porąbka oraz w jej sąsiedztwie funkcjonują różnorodne instytucje i organizacje pozarządowe działające na rzecz rodziny i dziecka. W obszarze oświaty funkcjonuje kilkanaście placówek. Do przedszkoli i szkół należą: Publiczne Przedszkole nr 1 w Czańcu (ul. Królewska 16, 43-354 Czaniec), Niepubliczne Przedszkole „Jaś i Małgosia” w Czańcu (ul. Kardynała Karola Wojtyły 67, 43-354 Czaniec), Niepubliczne Przedszkole nr 2 w Porąbce (ul. Krakowska 8, 43-353 Porąbka), Niepubliczne Przedszkole Porąbka-Bukowiec (ul. Bukowska 145, 43-353 Porąbka), Niepubliczne Przedszkole im. Kubusia Puchatka w Bujakowie (Bujaków, ul. Bielska 22, 43-356 Kobiernice), Publiczne Przedszkole w Kobiernicach (ul. Żywiecka 8a, 43-356 Kobiernice) oraz Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Porąbce (ul. Krakowska 4, 43-353-Porąbka), Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Czańcu (ul. Kardynała Karola Wojtyły 32, 43-354 Czaniec), Zespół Szkół w Kobiernicach – Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki i Publiczne Gimnazjum (ul. Szkolna 1, 43-356 Kobiernice), Zespół Szkół w Bujakowie – Szkoła Podstawowa i Publiczne Gimnazjum (Bujaków, ul. Szkolna 13, 43-356 Kobiernice), Publiczne Gimnazjum

im. Jana Pawła II w Porąbce (ul. Kozubnicka 5, 43-353 Porąbka) i Publiczne Gimnazjum im. Kardynała Karola Wojtyły w Czańcu (ul. Kardynała Karola Wojtyły 119, 43-354 Czaniec).

Dzieci i młodzież oraz ich rodzice i nauczyciele z gminy mają również możliwość korzystania z oferty placówek funkcjonujących w Bielsku-Białej. Jedną z nich jest Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych (Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 1; ul. Inwalidów 4, 43-300 Bielsko-Biała), Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 2; ul. Górska 94, 43-300 Bielsko-Biała), Poradnia Specjalistyczna dla Dzieci z Wadą Wzroku, Słuchu i Autyzmem; ul. Słowackiego 45, 43-300 Bielsko-Biała), który zajmuje się wspomaganie rozwoju i efektywności uczenia się dzieci i młodzieży, udzielaniem pomocy w wyborze zawodu i dalszego kierunku kształcenia, orzekaniem i kwalifikowaniem do różnych form kształcenia lub pomocy psychologicznej i pedagogicznej oraz udzielaniem pomocy psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej. Ważną rolę odgrywają również: Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy (ul. Filarowa 52, 43-300 Bielsko-Biała), przeznaczony dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym, Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii (ul. Starobielska 9, 43-300 Bielsko-Biała), przeznaczony dla dzieci i młodzieży, które z powodu zaburzeń rozwojowych, trudności w uczeniu się i zaburzeń w funkcjonowaniu społecznym, zagrożone są niedostosowaniem społecznym i wymagają stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy, wychowania i socjoterapii, oraz Katolicki Ośrodek Wychowania i Resocjalizacji Młodzieży „Nadzieja” (ul. Barkowska 167c, 43-300 Bielsko-Biała), udzielający pomocy dzieciom i młodzieży uzależnionej od alkoholu i narkotyków.

Działalność kulturalną na terenie gminy prowadzą cztery Domy Kultury: w Porąbce (ul. Rynek 22, 43-353 Porąbka), w Czańcu (ul. Kardynała Karola Wojtyły 30, 43-354 Czaniec), w Bujakowie (Bujaków, ul. Bielska 24, 43-356 Kobiernice) i w Kobiernicach (ul. Parkowa 20, 43-356 Kobiernice). Przy Domu Kultury w Czańcu funkcjonuje Młodzieżowe Centrum Aktywności Twórczej, które zajmuje się rozwijaniem i promowaniem twórczości młodzieży, organizowaniem kameralnych wydarzeń kulturalnych, wyrównywaniem szans edukacyjnych, podejmowaniem działalności profilaktycznej oraz nawiązywaniem współpracy z innymi nieformalnymi grupami młodzieżowymi z kraju i za granicą, natomiast przy Domu Kultury w Porąbce działają Klub Modelarski i Dziecięcy Zespół Regionalny „Porąbczanie”, które

organizują dla dzieci i młodzieży zajęcia odpowiednio z modelarstwa oraz rytmiki, tańca i śpiewu.

Działalność na rzecz dzieci i młodzieży w gminie prowadzą także zajmujące się upowszechnianiem sportu i rekreacji kluby sportowe. Należą do nich: Ludowy Klub Sportowy „Zapora” Porąbka (ul. Stadionowa 5, 43-353 Porąbka), Ludowy Klub Sportowy Czaniec (ul. Zagłębcze 9, 43-354 Czaniec), Klub Sportowy „Soła” Kobiernice (ul. Sportowa 4, 43-356 Kobiernice) oraz Ludowy Klub Sportowy „Gron” Bujaków (Bujaków, ul. Bielska 1a, 43-356 Kobiernice). Korzystają one z dostępnej na terenie gminy infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, na którą składają się m.in. hala sportowa z zapleczem kuchennym przy Szkole Podstawowej w Czańcu (ul. Kardynała Karola Wojtyły 32, 43-354 Czaniec), kompleks boisk sportowych „Orlik” w Porąbce (ul. Krakowska 4, 43-353 Porąbka), boiska sportowe i sale gimnastyczne przy placówkach oświatowych, stadiony sportowe, w tym Stadion Sportowy Ludowego Klubu Sportowego „Soła” Kobiernice obejmujący dwa pełnowymiarowe boiska (główne i treningowe), siłownię, korty tenisowe, boisko do gry w siatkówkę plażową i ogólnodostępny plac zabaw oraz Kawiarnię „Soła” (ul. Sportowa 4, 43-356 Kobiernice) czy Centrum Zabaw dla Dzieci „Przygoda” w Bujakowie (Bujaków, ul. Bielska 6, 43-356 Kobiernice).

Zagospodarowaniem czasu wolnego dzieci i młodzieży z gminy (w szczególności pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych) zajmują się także świetlice środowiskowo-integracyjne działające w Bujakowie (Bujaków, ul. Bielska 24, 43-356 Kobiernice), w Czańcu (ul. Kardynała Karola Wojtyły 30, 43-354 Czaniec), w Kobiernicach (ul. Parkowa 20b, 43-356 Kobiernice) i w Porąbce (ul. Rynek 22, 43-353 Porąbka). Tworzą one warunki do nauki oraz rozwoju zainteresowań i uzdolnień, organizując m.in. warsztaty plastyczne, muzyczne, manualne, zajęcia kulinarne, pikniki artystyczne, plenery malarskie, gry i zabawy integracyjne połączone z nauką języka angielskiego, zabawy integracyjno-sprawnościowe, wycieczki, rajdy integracyjne z podchodami, wyjazdy do kina i na basen oraz Świetlicową Akcję „Lato”.

Opiekę zdrowotną w gminie świadczy Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Polimed” Sp. z o.o., w skład którego wchodzi Ośrodki Zdrowia w Porąbce (ul. Wielka Puszca 23, 43-353 Porąbka), w Czańcu (ul. Kardynała Karola Wojtyły 28a, 43-354 Czaniec), w Kobiernicach (ul. Żywiecka 10, 43-356 Kobiernice) oraz Punkt Lekarski w Bujakowie

(Bujaków, ul. Bielska 22, 43-356 Kobiernice), a także Pogotowie Ratunkowe w Kobiernicach (ul. Żywiecka 10, 43-356 Kobiernice).

Profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień w rodzinie zajmują się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Poradnia Terapii Uzależnień od Alkohol i Współuzależnienia oraz Poradnia Odwykowa w Bielsku-Białej, Poradnie Odwykowe w Andrychowie i Skoczowie, a także dwie grupy samopomocowe (AA i Al-Anon), Komisariat Policji w Kobiernicach. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Porąbce, Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, grupy robocze oraz Punkt Konsultacyjny dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie w Porąbce,

Komisariat Policji w Kobiernicach odpowiada za bezpieczeństwo publiczne w gminie, a sprawowaniem kurateli sądowej zajmuje się Zespół Kuratorskiej Służby Sądowniczej przy Sądzie Rejonowym w Żywcu. Ponadto w Bielsku-Białej dostępna jest Policyjna Izba Dziecka (ul. Długa 12, 43-300 Bielsko-Biała), przeznaczona dla osób w wieku od 13 do 21 lat które zostały zatrzymane przez Policję w związku z uzasadnionym podejrzeniem popełnienia czynu karalnego.

Jak już wspomniano szeroko rozumianą infrastrukturę socjalną działającą na rzecz rodziny i dziecka w gminie tworzą: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Porąbce i działający przy nim Punkt Pomocy Rodzinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku-Białej (ul. Piastowska 40, 43-300 Bielsko-Biała), Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Bielsku-Białej (ul. Piękna 2, 43-300 Bielsko-Biała) oraz funkcjonujące w gminie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, tj. świetlice środowiskowo-integracyjne w Bujakowie, Czańcu, Kobiernicach i Porąbce. Z kolei instytucją rynku pracy, która udziela wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym bezrobociem, jest Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku-Białej.

Jeśli chodzi o sektor pozarządowy, obok funkcjonujących w gminie klubów sportowych, istotną rolę w zakresie wspierania rodziny i dziecka odgrywa mające siedzibę w Bielsku-Białej Stowarzyszenie Wsparcia Rodziny (ul. Bystrzańska 55c, 43-300 Bielsko-Biała). Celem jego działalności jest pozytywne oddziaływanie na rodzinę i poszczególnych jej członków, by w miarę posiadanych możliwości mogła ona funkcjonować samodzielnie.

IV. CELE I ZADANIA

Celem głównym Programu Wsparcia Rodziny Gminy Porąbka na lata 2015-2017 jest *stworzenie zintegrowanego systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych*. Osiągnięcie tak sformułowanego celu wymaga wdrożenia wyznaczonych celów operacyjnych oraz zadań. Zostały one ujęte w przedstawionym poniżej w formie zestawień tabelarycznych harmonogramie, w którym uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów, czas ich wdrożenia oraz wskaźniki monitoringowe.

Cel operacyjny 1. Podnoszenie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny oraz promowanie jej prawidłowego modelu			
zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Doskonalenie form pracy socjalnej z rodziną	GOPS	2015-2017	liczba osób objętych pracą socjalną
2. Zapewnienie większego dostępu do opieki ze strony asystenta rodziny	GOPS, Urząd Gminy	2015-2017	liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych opieką
3. Ustanawianie, w razie potrzeby, rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń	GOPS, Urząd Gminy, organizacje pozarządowe	2015-2017	liczba rodzin wspierających oraz liczba rodzin przez nie wspieranych
4. Zapewnienie szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego, konsultacji, treningu umiejętności wychowawczych, terapii rodzinnej i mediacji	GOPS, GKRPA, Punkt Pomocy Rodzinie, Punkt Konsultacyjny, PCPR, Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych, organizacje pozarządowe	2015-2017	liczba osób objętych poszczególnymi formami wsparcia, w tym poradnictwem specjalistycznym

5. Tworzenie grup wsparcia dla rodzin, w tym samopomocowych dla osób samotnie wychowujących dzieci	GOPS, organizacje pozarządowe	2015-2017	liczba grup wsparcia oraz liczba osób w nich uczestniczących
6. Wzmacnianie więzi rodzinnych, m.in. poprzez organizowanie środowiskowych imprez integracyjnych	Urząd Gminy, GOPS, placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne	2015-2017	liczba imprez oraz liczba osób w nich uczestniczących
7. Wsparcie interdyscyplinarne rodzin oraz zapewne dostępu do szkoleń dla osób mających świadczyć wsparcie interdyscyplinarne	GOPS, GKRPA, Punkt Pomocy Rodzinie, Punkt Konsultacyjny, PCPR, Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych, placówki oświatowe, zakłady opieki zdrowotnej, Policja, Sąd Rejonowy, organizacje pozarządowe	2015-2017	liczba powołanych grup roboczych oraz liczba rodzin objętych wsparciem Interdyscyplinarnym, liczba szkoleń oraz liczba osób w nich uczestniczących
8. Opracowywanie i realizowanie środowiskowych programów i projektów na rzecz rodzin, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej	Jednostki organizacyjne gminy, w tym GOPS i placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, organizacje pozarządowe	2015-2017	liczba programów i projektów oraz liczba osób nimi objętych
9. Zintegrowanie podejmowanych działań poprzez stałą współpracę podmiotów działających na rzecz rodziny	Jednostki organizacyjne gminy, w tym GOPS, GKRPA, Punkt Pomocy Rodzinie, Punkt Konsultacyjny, placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, PCPR, Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych, zakłady opieki zdrowotnej, Policja, Sąd Rejonowy, organizacje pozarządowe, kościoły	2015-2017	liczba podmiotów współpracujących na rzecz rodziny

Cel operacyjny 2. Wspieranie rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej			
zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Udzielanie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom ubogim	GOPS, placówki oświatowe	2015-2017	liczba udzielonych świadczeń oraz liczba osób nimi objętych
2. Upowszechnianie wśród rodzin dotkniętych bezrobociem ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, stażach i zatrudnieniu socjalnym	Urząd Gminy, GOPS, Powiatowy Urząd Pracy	2015-2017	liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych różnymi formami wsparcia
3. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz rodzin ubogich oraz promowanie wśród rodzin zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw i samopomocy	GOPS, Urząd Gminy, Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe	2015-2017	liczba akcji charytatywnych i promocyjnych
4. Udzielanie wsparcia dzieciom z rodzin ubogich, m.in. organizowanie dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, zapewnienie dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego	GOPS, Urząd Gminy, placówki oświatowe, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, organizacje pozarządowe	2015-2017	liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem
5. Rozwijanie w gminie mieszkalnictwa komunalnego, w tym socjalnego	Urząd Gminy	2015-2017	liczba mieszkań komunalnych, w tym socjalnych

Cel operacyjny 3.

Zaspakajanie potrzeb zdrowotnych rodziny oraz zapewnienie jej bezpieczeństwa publicznego

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Promowanie zdrowego stylu życia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej	Urząd Gminy, GOPS, GKRPA, zakłady opieki zdrowotnej, placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	2015-2017	liczba przedsięwzięć z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej oraz liczba programów zdrowotnych
2. Zabezpieczanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki medycznej oraz zwiększenie dostępności wsparcia specjalistycznego	Urząd Gminy, zakłady opieki zdrowotnej	2015-2017	liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi
3. Zwiększenie dostępności wsparcia dla rodzin z dziećmi dotkniętymi niepełnosprawnością, w tym w formie poradnictwa i rehabilitacji	GOPS, Urząd Gminy Punkt Pomocy Rodzinie, PCPR, Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych, podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne, organizacje pozarządowe	2015-2017	liczba rodzin objętych poradnictwem oraz liczba osób objętych rehabilitacją
4. Monitorowanie rodzin zagrożonych i dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz podejmowanie działań zgodnie z uchwalonymi programami w tym zakresie	Urząd Gminy, GOPS, GKRPA, Punkt Konsultacyjny, placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, PCPR, Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej, inne ośrodki wsparcia, placówki leczenia uzależnień, specjaliści, grupy samopomocowe, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, Policja, organizacje pozarządowe	2015-2017	liczba rodzin objętych monitoringiem, liczba rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz liczba osób objętych wsparciem

5. Prowadzenie działań profilaktyczno-informacyjnych i edukacyjnych z zakresu zapobiegania przestępczości	Urząd Gminy, Policja, placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	2015-2017	liczba przedsięwzięć profilaktyczno-informacyjnych i edukacyjnych
6. Patrołowanie miejsc publicznych oraz poprawianie bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont dróg gminnych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych	Urząd Gminy, Policja	2015-2017	stopień poczucia bezpieczeństwa mieszkańców oraz liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze

Cel operacyjny 4.

Wspieranie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Podnoszenie jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich i pedagogów szkolnych oraz doposażenie szkół w niezbędny sprzęt i programy nauczania	Urząd Gminy, placówki oświatowe	2015-2017	liczba nauczycieli i pedagogów doskonalących swoje kwalifikacje zawodowe oraz liczba doposażonych placówek oświatowych
2. Zwiększenie dostępności opieki przedszkolnej w gminie m.in. poprzez uelastycznienie czasu pracy placówek przedszkolnych, oraz zapewnienie opieki nad dziećmi do lat 3	Urząd Gminy, placówki przedszkolne	2015-2017	liczba dzieci uczęszczających do placówek przedszkolnych oraz objętych opieką żłobka

3. Organizowanie zajęć i spotkań profilaktyczno-wychowawczych i edukacyjnych oraz opracowywanie i realizowanie programów w tym zakresie	GKRPA, placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, Policja	2015-2017	liczba zajęć i spotkań oraz liczba osób w nich uczestniczących, liczba programów oraz liczba osób nimi objętych
4. Rozwijanie sieci i oferty (m.in. o elementy socjoterapii) placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym świetlic środowiskowo-integracyjnych	Urząd Gminy, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	2015-2017	liczba świetlic oraz liczba dzieci z nich korzystających
5. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, dofinansowanie udziału w wycieczkach, kulturze, sporcie i rekreacji, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym (stypendia, zasiłki szkolne)	Urząd Gminy, placówki oświatowe, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, wolontariusze	2015-2017	liczba przyznanych świadczeń oraz liczba osób objętych pomocą stypendialną i zasiłkami szkolnymi
6. Zwiększenie dostępności kształcenia dla dzieci niepełnosprawnych poprzez tworzenie grup i klas integracyjnych, prowadzenie nauczania indywidualnego, likwidowanie barier architektonicznych, zapewnienie transportu i opieki w czasie przewozu do szkoły	Urząd Gminy, placówki oświatowe, PCPR	2015-2017	liczba grup i klas integracyjnych oraz liczba osób do nich uczęszczających, liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym, liczba zlikwidowanych barier architektonicznych, liczba dzieci dowożonych do szkół

7. Wzbogacanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych	Urząd Gminy, GKRPA, placówki oświatowe, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, organizacje pozarządowe	2015-2017	liczba organizowanych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych oraz liczba osób nimi objętych
8. Rozwijanie w gminie infrastruktury umożliwiającej dzieciom i młodzieży spędzanie czasu wolnego (w tym sportowo-rekreacyjnej) i zwiększenie jej bezpłatnej dostępności	Urząd Gminy, jednostki organizacyjne gminy	2015-2017	liczba nowych obiektów umożliwiających spędzanie czasu wolnego oraz liczba osób z nich korzystających
9. Upowszechnianie wolontariatu wśród dzieci i młodzieży	Urząd Gminy, jednostki organizacyjne gminy, wolontariusze	2015-2017	liczba wolontariuszy

Cel operacyjny 5.

Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej oraz umożliwienie im powrotu do rodzin biologicznych

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej formie pieczy zastępczej	GOPS, PCPR	2015-2017	liczba osób umieszczonych w pieczy zastępczej oraz wysokość środków na pokrycie ich pobytu
2. Podejmowanie współpracy z rodziną biologiczną w zakresie opracowania planu pracy zbieżnego z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej	GOPS, PCPR, koordynatorzy pieczy zastępczej i całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze	2015-2017	liczba opracowanych planów pracy oraz liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych
3. Podejmowanie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej	GOPS, PCPR, koordynatorzy pieczy zastępczej i całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze	2015-2017	liczba podmiotów współpracujących na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej

V. FINANSOWANIE PROGRAMU

Realizacja Programu Wspierania Rodziny Gminy Porąbka na lata 2015-2017 będzie finansowana:

- z budżetu gminy,
- ze środków samorządu powiatowego,
- z dotacji z budżetu państwa na realizację zadań własnych gminy,
- z dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych gminie,
- z programów rządowych z zakresu wspierania rodziny,
- z funduszy zewnętrznych, w tym z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej,
- ze środków pozyskanych z innych źródeł.

Na realizację Programu w 2015 roku przewidziano w budżecie m.in. następujące środki finansowe:

- Rozdział 85204 – Rodziny zastępcze: 14 700,00 zł,
- Rozdział 85206 – Wspieranie rodziny: 44 666,00 zł.

Wysokość środków finansowych na realizację Programu w latach 2016-2017 zostanie ujęta w przyjmowanej corocznie uchwale budżetowej Rady Gminy.

VI. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU

Koordynatorem realizacji Programu Wspierania Rodziny Gminy Porąbka na lata 2015-2017 będzie Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Porąbce. Sformułowane w dokumencie zadania będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji.

Monitoring i ewaluacja Programu, polegające na zbieraniu i analizowaniu informacji na temat realizowanych bądź zrealizowanych już zadań, będą prowadzone corocznie. Gromadzone dane z jednej strony pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych zadań zmierza w słusznym kierunku, z drugiej natomiast umożliwią ustalenie rzeczywistych rezultatów ich wdrożenia – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Do oceny wdrożenia sformułowanych w Programie zadań zostaną wykorzystane wyznaczone w dokumencie wskaźniki monitoringowe.

W terminie do 31 marca każdego roku Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej przedstawi Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu wraz z rocznym sprawozdaniem z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. Sprawozdanie zostanie sporządzone na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów biorących udział w realizacji Programu.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Zasoby ankietowanych placówek oświatowych.....	7
Tabela 2. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2011-2013	21
Tabela 3. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2011-2013.....	23
Tabela 4. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2011-2013	25
Tabela 5. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2011-2013	26
Tabela 6. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2011-2013.....	27

Wykresy:

Wykres 1. Warunki życia w gminie	12
Wykres 2. Problemy najczęściej dotykające rodziny zamieszkujące w gminie	13
Wykres 3. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie	14
Wykres 4. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie	15
Wykres 5. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?	15
Wykres 6. Negatywne zjawiska społeczne, na które narażone są dzieci i młodzież w gminie	16
Wykres 7. Problemy występujące w rodzinie, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy	17
Wykres 8. Problemy występujące w środowisku lokalnym, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy	17
Wykres 9. Działania mogące być odpowiedzią na problemy, z którymi zmagają się dzieci i młodzież w gminie.....	18
Wykres 10. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2011-2013 udzielono pomocy i wsparcia.....	19
Wykres 11. Rodziny i osoby w rodzinach w gminie, z którymi w latach 2011-2013 przeprowadzono wywiad środowiskowy.....	19

Wykres 12. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2011-2013 przyznano świadczenie pieniężne	20
Wykres 13. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2011-2013 przyznano świadczenie niepieniężne	20
Wykres 14. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2011-2013 (liczba osób w rodzinach)	22